

FRAMOVER SAMMEN

Ringeriksregionen

Delprosjekt 1: Næringspolitisk strategi

Kommunestyret i Ringerike kommune 3. februar 2022

Inger Kammerud, regionrådskoordinator og prosjektansvarlig

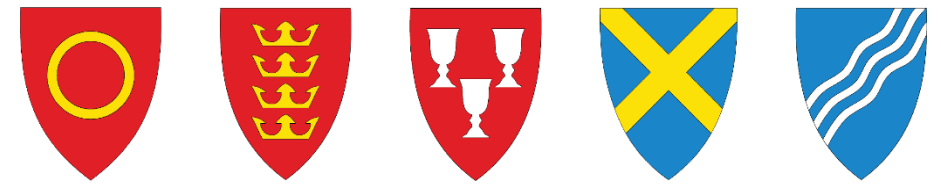
Prosjektet « Framover sammen»

« *Framover sammen* » er et IPR-prosjekt for å styrke næringsutviklingen gjennom samhandling for å skape flere arbeidsplasser og høyere verdiskapning.

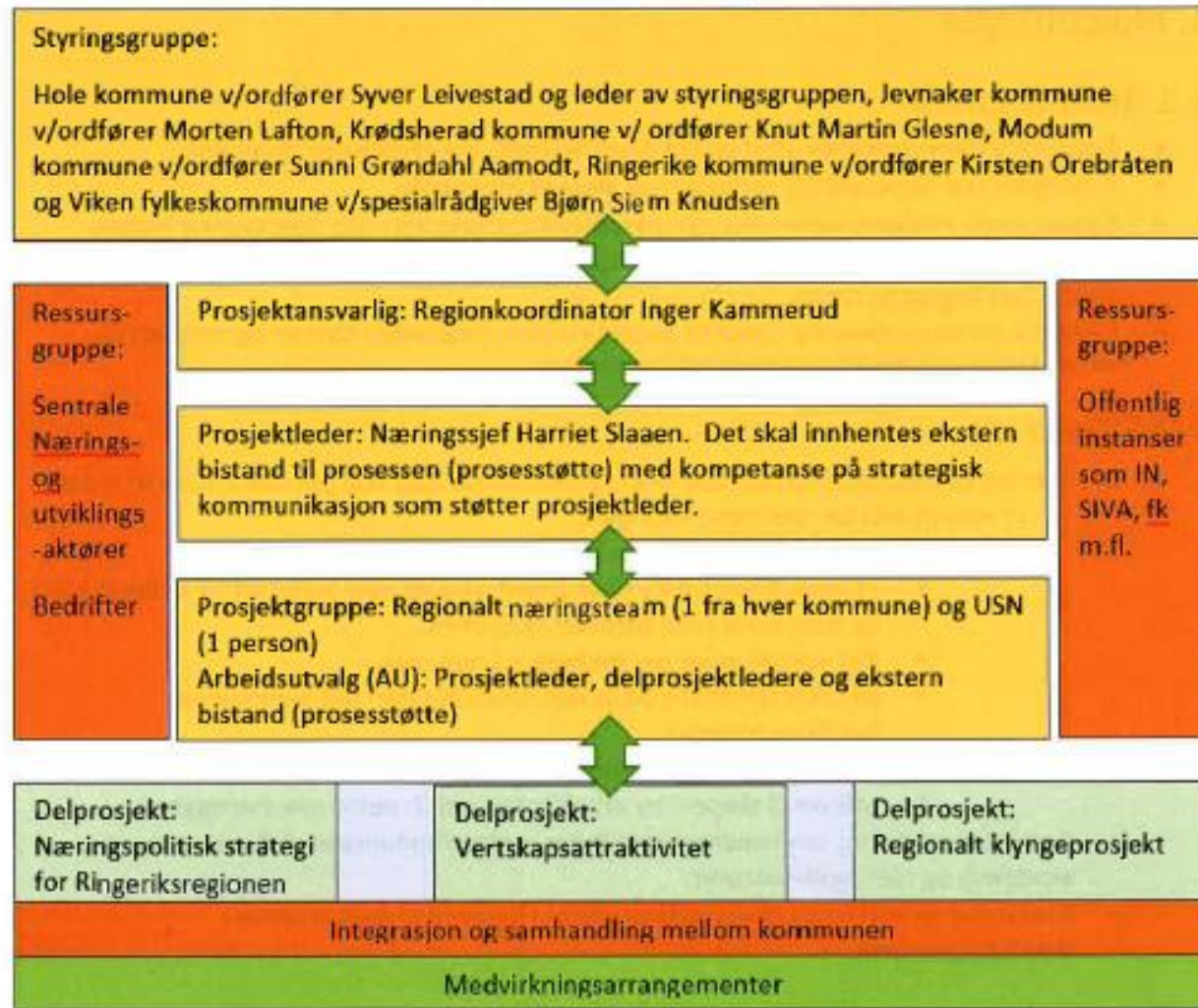
- Desember 2020 Søknad til fylkeskommunen om prosjektstøtte for å organisere og styrke næringsutviklingen i «nye» Ringeriksregionen.
- Fylkeskommunen bevilget kr.1.150.000 over 2 år med forutsetning om kommunal delfinansiering.
- Februar 2021 besluttet regionrådet å bidra med kr. 700.000 over to år.
- Kostnadsfordeling etter modellen i samarbeidavtalen

Delprosjekter:

- Oppdatere næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen
- Vertskapsattraktivitet
- Regionalt klyngeprosjekt

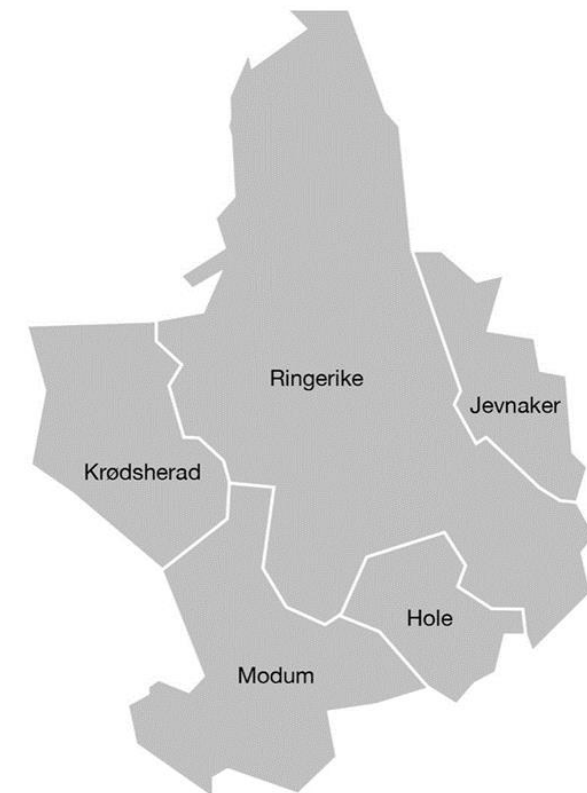

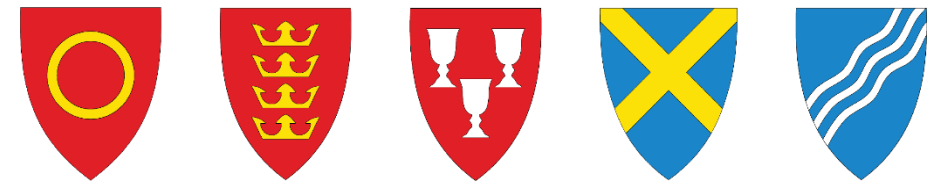
Organisering

Figur 1 Oversikt sammenheng mellom organisering, prosess og prosjekt

- ** Prosjekt «Vertskapsattraktivitet» bygger på konklusjoner fra regionalt omdømmeprosjekt
- ** Regionalt klyngeprosjekt bygger på konklusjon fra forstudie «Regionale klynger og nettverk»

Workshop (digital) 12. januar

Invitasjon til digitalt verksted onsdag 12. januar 22, kl. 10.00 til 13.00.

På grunn av smittevernsregler er det planlagte verkstedet lagt til Teams- og eventuelt oppmøte i egen kommune med fokus på utkastet til revidert næringspolitisk strategi.

Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen

- Krødsherad og Modum er med i den nye strategien
- Ringeriksregionen jobber kunnskapsbasert
- Hva sier det første utkastet til revidert strategi om mål og veier til mål?

Program:

09:50 Teams åpnes for prøving av lyd og bilde

10:00 Velkommen ved leder for Interkommunalt politisk råd (IPR)

10:05 Hvem er vi? Kort presentasjonsrunde.

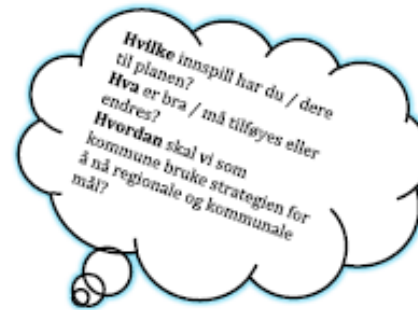
10:10 Det viktigste fra revidert næringspolitisk strategi.
Ved prosjektleder Steinar Aasnæss, USN.

10:30 Oppgaver. Løses i den enkelte kommune.
Oppgaver og opplegg for arbeidet lokalt kommer.

11:15 Lunsj / pause

11:40 Påkobling til Teams regionale lenke

11:45 Presentasjoner fra de enkelte kommunene
Spørsmål, reaksjoner og kommentarer.

Ordstyrer: Prosessveileder Erik Larsen, Prosjekt Framover Sammen

12:55 Vegene videre ved leder for IPR

13:00 Slutt for i dag

Velkommen!

Utkast til næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen

Kommunestyremøte i Ringerike kommune
03.02.22

Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen

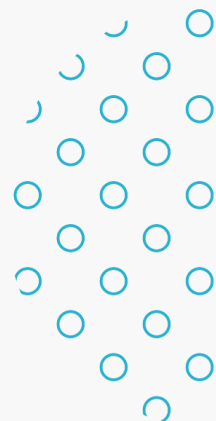
Steinar Aasnæss

Førstelektor, Campus Ringerike

FRAMOVER SAMMEN

Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen

FEBRUAR 2022

Mål for næringspolitikken:

Flere arbeidsplasser og høyere verdiskaping

- Et variert næringsliv med arbeidsplasser som sysselsetter befolkningen og hvor enda flere kommer i arbeid
- Økt verdiskaping per innbygger i regionen
- Økt skatteinngang og derigjennom økning i det kommunale handlingsrommet

Vekst i arbeidsplasser i takt med befolkningsvekst

- Mål om å skape 1 ny arbeidsplass per 2. netto nye innbygger

“Hvis du ikke vet hvor du skal, vil du sannsynligis ende opp et annet sted”

Strategiske satsingsområder:

- Proaktiv arealforvaltning og optimal bruk av tilgjengelige arealer
- Klynger og nettverk
- Kunnskap og kompetansebygging
- Trekke virksomheter og kompetanse til regionen
- Entreprenørskap og innovasjon
- Næringsutvikling knyttet til regional vekst og offentlige investeringer

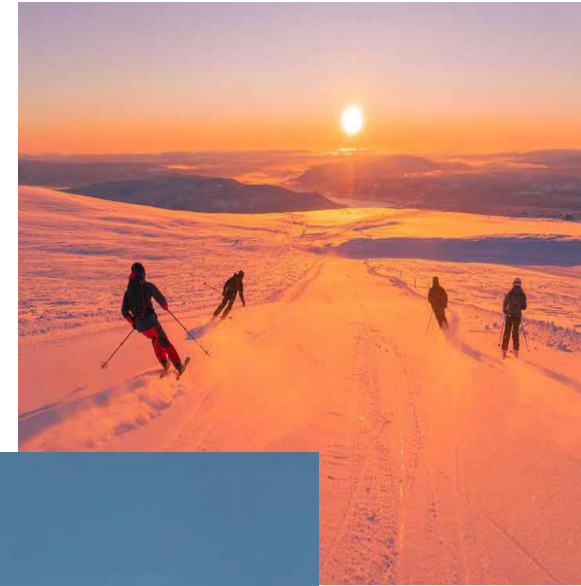
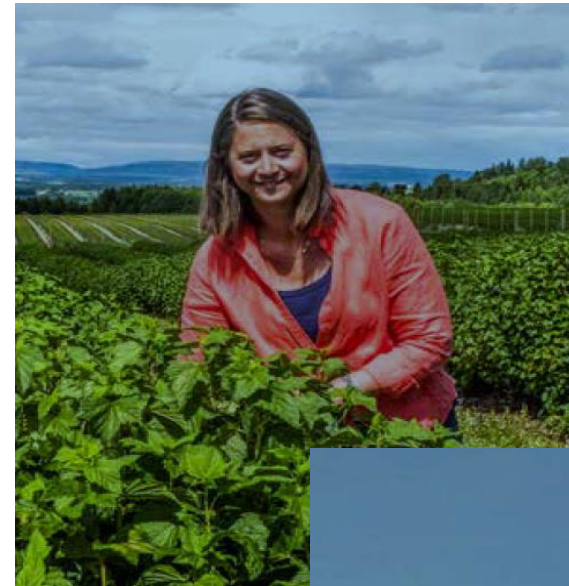
“Hvis du ikke vet hvor du skal, vil du sannsynligvis ende opp et annet sted”

FRAMOVER SAMMEN

Næringspolitisk strategi for Ringeriksregionen

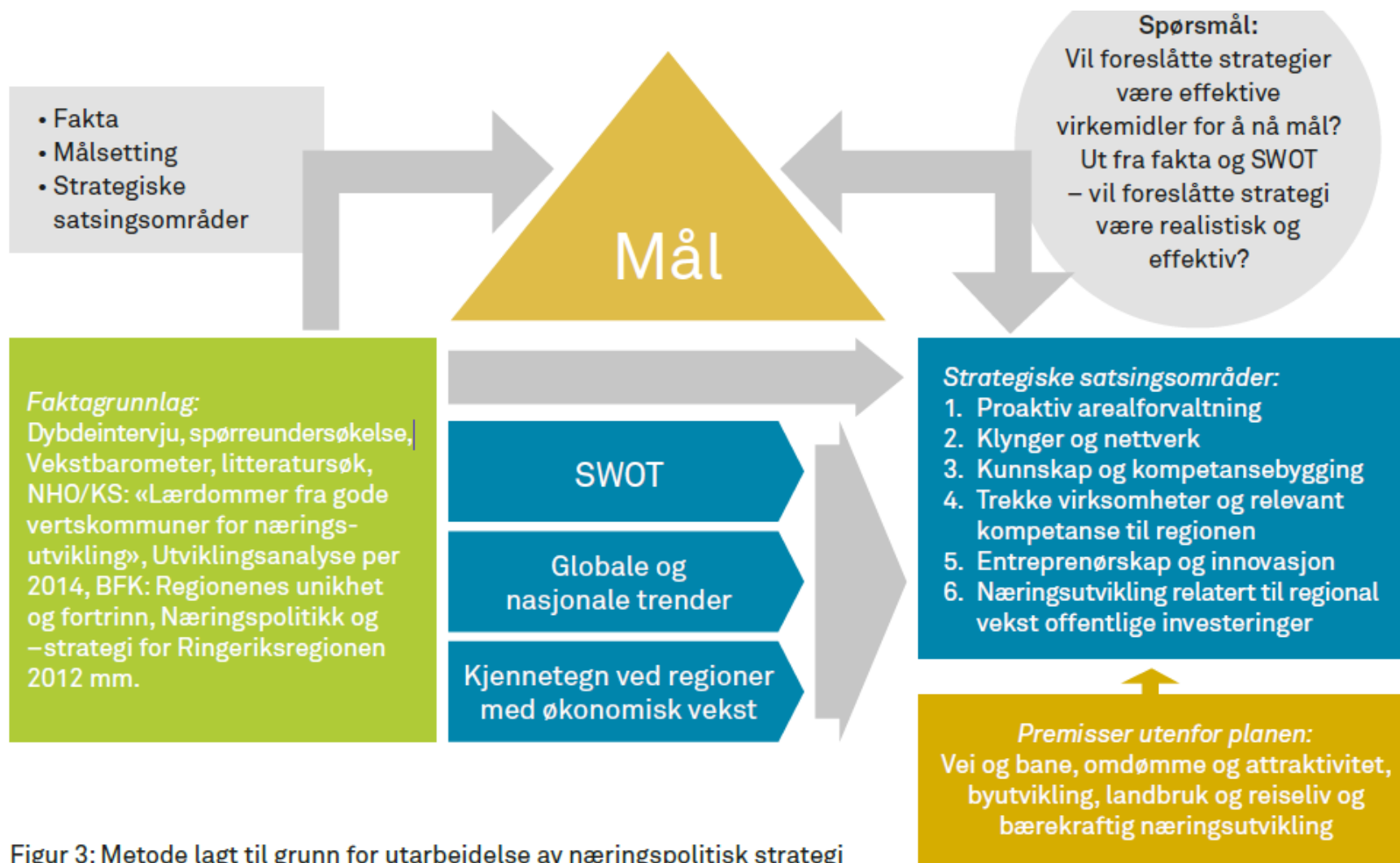
Næringspolitisk strategi skal bidra til å skape vekst i hele regionen.

En regionalt samordnet og spisset næringspolitikk sammen med en proaktiv arealforvaltning og gode samferdselsløsninger, skal bidra til å spre veksten til hele regionen.

Næringspolitisk strategi Ringeriksregionen

- strategimodell for prioriteringer, diskusjon og vurderinger

Figur 3: Metode lagt til grunn for utarbeidelse av næringspolitisk strategi

Kommunens muligheter for påvirkning

Gode vertskommuner:

Ser næringsutviklingsarbeidet som en del av kommunens arbeid for gode lokalsamfunn

Identifiserer egne geografiske og næringsmessige fortrinn og utfordringer, og legger disse til grunn for faktisk handling,

Er opptatt av forutsigbarhet ved å utvikle og holde fast på en langsiktig strategi

Sørger for at arbeidet er godt forankret

God dialog og involvering av lokalt næringsliv

Fakta grunnlag

Lav husholdningsinntekt og et lavt kommunaløkonomisk handlingsrom

Svak befolkningsvekst

Svak vekst i arbeidsplasser

Nyetableringer primært i tradisjonelle næringer

Beskjeden innovasjon, entreprenørskap og bruk av offentlige virkemidler

Industri i norgestoppen

SWOT: Styrker

Den største styrken er nærheten til Oslo, som gir økte muligheter for en høyere integrasjon med næringslivet.

Nasjonal og internasjonal forskning viser at veksten i arbeidsplasser, verdiskaping, lønnsomhet og befolkning tiltar med redusert reisetid til de store økonomiske kraftsentrene i et land.

STYRKER

- Nærhet til Oslo, Gardermoen og Drammen
- Samferdselsknutepunkt
- Tilgang til ren energi, kraftoverskudd og store grus og skogressurser
- Stor tilgang til attraktive arealer for nærings- og boligformål
- Moderne flyplass
- Variert natur, attraktiv for landbruk, reiseliv, besøk og bosetting
- Har lokale næringslivsaktører med bransje og lokal kunnskap med vilje og evne til å investere i regionen
- Hønefoss som regionhovedstad med universitet, sykehus og sentrale tilbud viktig for større virksomheters lokaliseringsvalg
- Mange lokale bygg- og anleggsvirksomheter
- Hønefoss er handelsbyen for et stort omland
- Konkrete planer som gir forutsigbarhet og retning i utviklingen av Hønefoss som regionsenter
- Et blomstrende frivillig og kommersielt kulturliv
- Viktig reiselivsdestinasjon
- Arbeidskraft med industri og prosesskompetanse
- Nærhet til Oslo gir stor tilgang til høy kompetanse
- Regional samordning av næringsutvikling

SWOT: Svakheter

Lavt utdanningsnivå, en for lav andel kunnskapsbedrifter og for få virksomheter med høy verdiskaping.

Mange unge med attraktiv kompetanse velger jobber og bosted i Oslo.

Regionen er beskjedent representert i nasjonale politiske organer i de store selskapene.

SVAKHETER

- En aldrende befolkning
- Lavt utdanningsnivå
- Svak befolkningsvekst
- For svakt representert nasjonalt næringsmessig og politisk
- Lavt kommunaløkonomisk handlingsrom
- En for lav andel av næringer med høy verdiskaping
- Lav andel kunnskapsbedrifter
- Ungdom med attraktiv kompetanse trekker mot Oslo og andre byer med mer interessante arbeidsplasser
- Lav tilgang til spisskompetanse for høyteknologiske næringer
- For dårlig vei og baneforbindelse til Oslo samt fremkommelighet i Hønefoss
- Lite bruk av offentlig nasjonalt virkemiddelapparat
- Beskjedent samarbeid mellom næringsliv og FOUI
- Lav høyteknologisk anerkjennelse
- Uklarhet i reguleringssaker
- Lav oppmerksomhet på klyngedannelser
- Beskjeden tilgang til byggeklare næringsarealer i deler av regionen
- Mangel på eneboligtomter
- Svakt omdømme

SWOT: Muligheter

Ringeriksbanen og ny E16

Veg og bane Hokksund Roa

Store næringsarealer tilrettelagt for næringsetablering

Regionforstørring med større næringsmessig og sosialt mangfold

Etablering av virksomheter med høyere verdiskaping som følge av økt næringsmessig integrasjon med Oslo

MULIGHETER

- Ringeriksbanen og ny E16
- Veg og bane Hokksund Roa
- Regionforstørring med større næringsmessig og sosialt mangfold
- Økt boligbygging og sentrumsutvikling som følge av stor befolkningsvekst
- Tettere integrering med næringslivet i Oslo-regionen bidrar til høyere regional produktivitet, vekst og verdiskaping
- Etablering av virksomheter med høyere verdiskaping som følge av raskere reisevei til Oslo og Bærum
- Tilgang til høy kompetanse gjennom personer som i dag pendler ut
- Tilgang til høy kompetanse gjennom personer som i fremtiden pendler inn
- Styrket samhandling mellom næringsliv og universitet
- Etablering av kraftkrevende industri
- Tydeligere posisjon i region Stor-Oslo
- Ta en posisjon i det grønne skiftet
- Vekst gjennom klyngedannelser
- Større mulighet til å beholde og tiltrekke unge mennesker
- Godt etablerte turistattraksjoner

SWOT: Trusler

Lavt entreprenørskap og beskjeden gründervirksomhet i næringer med høye verdiskaping.

Manglende tilgang på strøm fra riksnettet

En ikke optimal arealdisponering

En trussel for næringsutvikling vil kunne være manglende kommunal rolleforståelse, kompetanse og kapasitet knyttet til næringsutvikling

TRUSLER

- Lavt entreprenørskap og gründervirksomhet i næringer med høy verdiskaping
- Manglende tilgang til strøm fra riksnettet
- En ikke optimal arealdisponering av nærings- og boligarealer
- Dersom kommunene ikke forvalter sin rolle knyttet til næringsutvikling samt kompetanse og kapasitet i kommunal forvaltning
- Industriproduksjonen automatiseres, robotiseres og får et høyere teknologi og tjenesteinnhold
- Industrisysselsettingen vil ikke øke uten nyetableringer
- Kompetansesamfunnet er på veg
- Attraktive nærings- og boligarealer står ubenyttet
- Handelslekkasje
- Varehandelen må fornye seg for ikke å tape markedsandeler
- Internasjonal konkurranse
- Tiltakende takt i teknologisk utvikling og i det digitale skiftet
- Nye strukturer for hvordan virksomheter omsetter varer og kommuniserer med kunder og leverandører
- Attraktive virksomheter velger bort Ringeriksregionen
- Økt utpendling ved kortere reisevei til Oslo
- Forsinkelser i utbygging av Ringeriksbanen og E16

Proaktiv arealforvaltning og optimal bruk av tilgjengelige arealer

FAKTA

Samlet har de fem kommunene i regionen 4 000 dekar klar for næringsetablering. På lengre sikt vil ytterligere 1 800 dekar være tilgjengelig. På lengre sikt vil da rundt 6 000 dekar kunne brukes til næringsformål. Dette tilsvarer grovt sett arealet til 850 fotballbaner.

Hva vil vi oppnå?

- Å til enhver tid ha tilstrekkelige attraktive byggeklare boligarealer som sikrer målene for befolkningsvekst.
- Å til enhver tid ha relevante næringsarealer som underbygger målene for næringsutvikling.

HVORDAN SKAL VI FÅ DET TIL?

- Utvikle en samordnet regional areal- og transportplan,
- Sikre at kommuneplanenes arealdeler følges og oppfylles,
- Oppsøkende dialog med grunneiere for å skape grunnlag for disponering av ønskede arealer,
- Ta politisk styring der særinteresser kommer i konflikt med regional utvikling,
- Tydeliggjøre kommunenes mål, strategier og planer for næringsutvikling og arealdisponering for grunneiere og byggherrer,
- Gjennom Vekstbarometeret for Ringeriksregionen overvåke utviklingen og prioritere aktiviteter på et faktabasert kunnskapsgrunnlag
- Gi høy prioritet og sikre høy kapasitet og kompetanse på behandling av arealplaner,
- Utarbeide oversikt over egnede arealer som ikke inngår i kommuneplanen,
- Utnytte kompetansen og miljøet i Luna Arena for næringsutvikling og vekst.

Klynger og nettverk

Hva vil vi oppnå?

- Etablere næringssamarbeidet med Oslo-regionen, Kongsberg, Raufoss, Borregaard med flere.
- Bruke virksomheter knyttet til nasjonale klynger som motorer i regional næringsutvikling.
- Etablere flere formaliserte nettverk og klynger, som kvalifiserer til virkemidler gjennom Norwegian Innovation Clusters program.

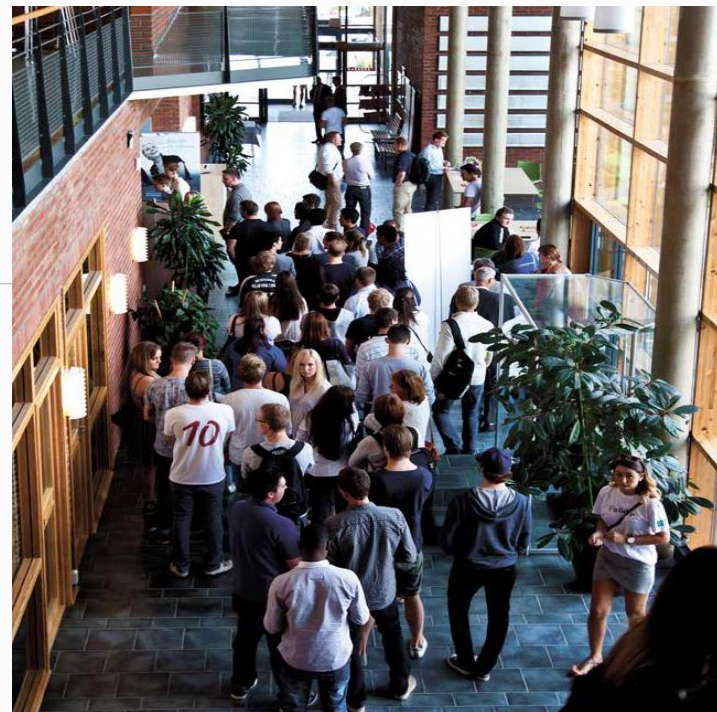
HVORDAN SKAL VI FÅ DET TIL?

- Legge til rette for å motivere regionale virksomheter til å bli aktive medlemmer i eksisterende nasjonale næringsklynger i regi av Invest in Norway. Virksomhetene vil lære klyngesamarbeid og kunne dele denne kompetansen i regionen.
- Styrke regionens relasjoner til ledelsen i klyngeprogrammene i Invest in Norway.
- Invitere virksomheter i utvalgte bransjer til samarbeid og kompetanseheving for å heve evnen og kapasiteten til å tilegne seg ny kunnskap som er viktig for klyngesamarbeid.
- Å etablere regionale næringsklynger der regionale fortrinn er til stede på sikt.
- Ta offensive initiativ overfor Oslo-regionen, Kongsberg og Raufoss for å etablere forpliktende industrisamarbeid.

Kunnskap og kompetansebygging

Hva vil vi oppnå?

- Høyere kompetanse i regionen som i større grad dekker fremtidens kompetansebehov.
- Økt andel med relevant fagutdanning og høyere utdanning.
- Økt yrkesdeltakelse gjennom relevante kompetansehevingsprogrammer.
- Økt generelt utdanningsnivå i befolkningen.

HVORDAN SKAL VI FÅ TIL DETTE?

- Etablere en teknisk fagskole i regionen.
- Styrke entreprenørskapsundervisningen i grunn- og videregående skole.
- Utvikle kompetanseutviklingsprogram i samarbeid mellom næringsliv, videregående skoler, utviklingsaktørene og USN.
- Utvikle studietilbudet ved USN til i større grad å dekke behovet for kompetanse i regionalt næringsliv.
- Styrke fagopplæring og videregående utdanning i henhold til Næringspolitisk strategi.

Trekke virksomheter og kompetanse til regionen

Hva vil vi oppnå?

- Bidra til å utvikle regionens næringsområder gjennom nyetableringer og tilflytting av næringsvirksomhet.
- Nyetableringer som bidrar til flere arbeidsplasser og høyere verdiskaping.
- Være kjent for vår utadvendte og modige måte å formidle næringsmuligheter i markedet.
- Gjennom en optimal arealforvaltning bidra til at virksomheter som etablerer seg i regionen eller utvider sin virksomhet, bidrar til vekst i hele regionen.

HVORDAN SKAL VI FÅ TIL DETTE?

- Etablere Invest In Ringerike og tilsvarende satsinger som skal jobbe med å markedsføre og trekke næringsvirksomhet til aktuelle næringsområder i regionen.
- Bygge merkevare og omdømme for Ringeriksregionen som styrker regionens attraktivitet for næringsetablering.
- Markedsføre Ringeriksregionen som den mest spennende vekstregionen i landet.
- Sikre rapportering til de folkevalgte med oversikt over bransjer, industrier og næringer i flyt og utvikling. Dette for å oppnå politisk påvirkning og proaktivitet.
- Aktiv næringsetableringspolitikk gjennom koordinering av utviklingsaktører med naturlige samarbeids/alliansepartnere, tilpasset hver enkelt case eller etablering.
- Samarbeide med og utnytte kompetansen og nettverket i Luna Arena for næringsutvikling og vekst.

Entreprenørskap og innovasjon

Hva vil vi oppnå?

- Flere nyetableringer og vekstbedrifter i regionen
- Økt innovasjon og produktutvikling i regionale virksomheter
- Et større miljø for grundere og entreprenører i regionen
- Skolene i regionen har entreprenørskap i læreplanen og samarbeider med blant annet Ungt entreprenørskap.
- Økt etableringstakt – slik at denne kommer over landsgjennomsnittet.
- Økt overlevelsesrate blant nyetablerte selskaper.
- Økt antall gasellevirksomheter.

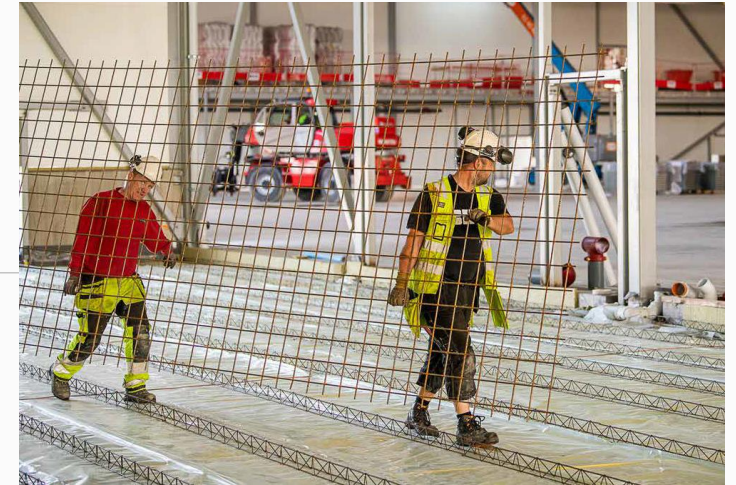
HVORDAN SKAL VI FÅ TIL DETTE?

- Synliggjøre og berømme suksessfulle gründere i regionen.
- Utnytte synergier av samarbeid med miljøer i Oslo-regionen og Viken.
- Næringslivsaktører og utdanningsinstitusjoner skal være fullt ut koordinert i sitt utviklingsarbeid.
- Styrke entreprenørfaget gjennom Ungt entreprenørskap (UE) i alle skoler.
- Samle og styrke virkemidler og tiltak for innovasjon og entreprenørskap i Luna Arena for næringsutvikling og vekst.
- Styrke entreprenørskapsutdanningen ved USN.
- Sikre SIVA-inkubator gjennom strategiske, regionale eierskap og samarbeidsavtaler.

Næringsutvikling knyttet til regional vekst og offentlige investeringer

Hva vil vi oppnå?

- Nyetableringer og vekst i næringer som kan profitere på fysisk nærhet til veksten som skjer i Ringeriksregionen.
- Høyere kompetanse i regionen for å identifisere forretningsmuligheter og nye behov for varer og tjenester som følge av fremtidig vekst og investeringer i regionen.
- Utvikle og sikre sterkt posisjonerte næringsmiljøer for store anbud.

HVORDAN SKAL VI FÅ TIL DETTE?

- Synliggjøre hvilke muligheter som ligger for næringsutvikling og etablering i regionen som følge av den regionale veksten og offentlige investeringer.
- Sikre at alle aktørene som kommer til Ringeriksregionen i «byggeperioden» er kjent med regionens næringsliv, kompetanse og tilbud, og legge til rette for møteplasser.
- Synliggjøre hvilke muligheter gründere og innovative regionale virksomheter har for leveranse gjennom offentlige innkjøp og underleveranser til regionale investeringer.
- Måltrettet forskning, utvikling og innovasjon (FoUI) mot denne næringskjeden.
- Bidra til at kommunene kan levere mer innovative produkter og tjenester til innbyggerne gjennom anbud og offentlige anskaffelser.
- Utrede muligheten som ligger i kommunenes store innkjøp.
- På sikt etablere næringsklynger innen teknisk tjenesteyting rettet mot blant annet bygg og anlegg.

FRAMOVER SAMMEN

NÆRINGSPOLITISK STRATEGI FOR RINGERIKSREGIONEN

Februar 2022

Ringeriksregionen

INNHold

SAMMENDRAG	4
1. FLERE ARBEIDSPLASSE OG HØYERE VERDISKAPING	5
1.1 Ringeriksregionens attraktivitet	6
1.2 Utvikling og oppfølging av næringspolitisk strategi	8
1.3 Kommunenes muligheter for tilrettelegging for næringsutvikling	10
2. PREMISSE FOR NÆRINGSUTVIKLINGEN	11
2.1 Vei og bane	11
2.2 Omdømme og attraktivitet	11
2.3 Byutvikling og Hønefoss som regionsenter	13
2.4 Landbruk og reiseliv	14
2.5 Bærekraftig næringsutvikling	15
3. FAKTA SOM GRUNNLAGE FOR NÆRINGSPOLITISK STRATEGI	16
3.1 Gode vertskommuner for næringsutvikling	16
3.2 SWOT-analyse for Ringeriksregionen	17
3.3 Globale og nasjonale trender for vekst og kompetansebehov	18
3.4 Kjennetegn ved regioner med vekst versus liten til ingen vekst	19
3.5 Viktige næringer for sysselsetting, verdiskaping og velferd	20
4. STRATEGISKE SATSINGSOMRÅDER	22
4.1 Proaktiv arealforvaltning og optimal bruk av tilgjengelige arealer	24
4.2 Klynger og nettverk	26
4.3 Kunnskap og kompetansebygging	28
4.4 Trekke virksomheter og kompetanse til regionen	30
4.5 Entreprenørskap og innovasjon	32
4.6 Næringsutvikling knyttet til regional vekst og offentlige investeringer	34
5. APPENDIX	36
Appendix 1: Næringsarealer i regionen	36
Appendix 2: Luna – arena for næringsutvikling og vekst	38
Appendix 3: Anbefalt litteratur	39

Strategien er utarbeidet av:

Strategien er utarbeidet av daglig leder Terje Dahlen, Ringerike Næringsforening, daglig leder Martin Kaggstad og rådgiver Ole Brunes, Modum Næringsråd, prosjektleder Ivar Blystad, Visit Norefjell, rådgiver næring Lina-Maria Linge, Ringerike kommune, Erik Larsen, prosjekt Framover Sammen, førsteamanuensis Ajmal Hafeez og førstelektor Steinar Aasnæss, Universitetet i Sørøst-Norge. Prosjektleder for strategien har vært Steinar Aasnæss.

